

De Langhe Advocaten

Boek 5, uw nieuwe reisgids door het contractuele landschap

Op 1 januari 2023 werd het nieuwe verbintenisrecht van kracht. Hoewel het voornamelijk om het verankeren of reformuleren van bestaande principes gaat, worden ook enkele nieuwigheden geïntroduceerd. In dit artikel geven wij een voorproefje van enkele van de meest relevante topics i.v.m. het sluiten, uitvoeren en beëindigen van contracten.

Oud vs. Nieuw Burgerlijk Wetboek

Voormalig minister van Justitie Koen Geens zette destijds de hervorming van het burgerlijk recht in gang. Na de invoering van het relatievermogensrecht (boek 2), het goederenrecht (boek 3), het erfrecht (boek 4) en het bewijsrecht (boek 8), heeft nu ook het verbintenisrecht (boek 5) een nieuw jasje gekregen. Andere rechtsdomeinen, zoals het buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht, het zekerhedenrecht en het verjaringsrecht vallen vooralsnog onder het napoleontische wetboek van 1804.

5 nieuwigheden uit Boek 5

1. Als potentiële contractpartij dient u in de onderhandelingsfase zorgvuldig te handelen. Wie een onderhandeling foutief afbreekt, dient immers het "negatief contractbelang" te vergoeden (bijv. *due diligence* kosten). Als daarbij het rechtmatig vertrouwen was gewekt dat het contract zonder enige twijfel gesloten zou worden, kan men zelfs aansprakelijk zijn voor het "positief contractbelang" (de verwachte netto-voordelen).
2. De wet beantwoordt ook wiens algemene voorwaarden voorrang hebben (bijv. aankoop- vs. verkoopvoorwaarden) indien daarover geen uitdrukkelijke afspraken zijn gemaakt. Het gaat om de zgn. *knock-out rule*: in principe zijn de algemene voorwaarden van beide partijen toepasselijk en enkel de bepalingen die elkaar tegenspreken blijven zonder gevolg, maar beletten dus

niet de totstandkoming van het contract. Wel kunnen partijen (vooraf, of uiterlijk kort na de aanvaarding) expliciet aangeven dat zij niet gebonden willen zijn door dergelijk contract.

3. Vervolgens wordt het verbod op "kennelijk onevenwichtige" contractuele bedingen ingevoerd, zij het enkel voor bedingen "waarover niet kon worden onderhandeld" (bewijs van onderhandelingen bijhouden kan dus nuttig zijn). De reeds bestaande gelijkaardige regelingen in de B2B-wet van 4 april 2019 en in het consumentenrecht (B2C) blijven als bijzondere wetgeving gelden, zodat boek 5, dat eigenlijk het gemeen recht zou moeten vormen, op dit punt (momenteel) enkel in C2C-context relevant is (of boek 5 i.t.t. de B2B-wet wel van toepassing is op overheidsopdrachten en financiële diensten, is nog onduidelijk).
4. Een belangrijke nieuwigheid betreft de "imprevisieeler": onder bepaalde voorwaarden kan men verzoeken om het contract te heronderhandelen indien het door nieuwe omstandigheden onredelijk zwaar is geworden om dit verder uit te voeren. Indien men onderling niet tot een oplossing komt, kan de rechter het contract aanpassen of zelfs beëindigen. In huidige klimaat van sterke prijsschommelingen kan het inroepen (of op voorhand contractueel uitsluiten) van deze bepaling uiterst relevant worden.
5. Ten slotte zal men ook eenzijdig verschillende sancties kunnen toepassen bij een contractuele tekortkoming. Zo bijv. ontbinding (uitzonderlijk zelfs bij vrees van toekomstige tekortkoming – *anticipatory breach*), vervanging van de schuldenaar of prijsvermindering. Keerzijde van de medaille is uiteraard wel dat een rechter achteraf nog kan beoordelen of dit wel terecht was.

In toekomstige edities zullen wij dieper ingaan op de imprevisieeler en deze eenzijdige sancties.

Inwerkingtreding

Boek 5 beheerst de contracten die vanaf 1 januari 2023 gesloten werden. Aangezien het oude recht niet enkel van toepassing blijft op voordien gesloten contracten, maar ook op verlengingen, vernieuwingen en wijzigingen daarvan (zelfs op nieuwe contracten ter uitvoering van oude raamcontracten), zullen beide wettelijke kaders nog vele jaren naast elkaar bestaan. Partijen kunnen in deze gevallen uitdrukkelijk voor het nieuwe recht kiezen. Ook kan de rechter bij discussies die onder het oude recht vallen, reeds rekening houden met het nieuwe recht om onduidelijkheden op te lossen. Het loont dus de moeite om dit nieuwe recht te leren kennen.

Wibo Van Poeck en Bruno Thoën
De Langhe Advocaten

DeLanghe
advocaten - attorneys

tax - M&A - governance
finance - commercial

- 📍 Henri Lebbestraat 109
B-8790 Waregem
+32 (0) 56 62 50 00
- 📍 3Square Village - Rijvisschestraat 124
B-9052 Gent
+32 (0) 9 277 04 54
- 📍 Koningsstraat 71
B-1000 Brussel
+32 (0) 2 880 35 35
- ✉ contact@de-langhe.be
www.de-langhe.be